

Gemeente Utrecht

Meedoen met beheer

over de samenwerking tussen gemeente en burgers
in de openbare ruimte van Utrecht

Gemeente Utrecht

Inhoud

Inleiding en samenvatting

Wat verstaan we onder zelfbeheer?

Zelfbeheer, van bezuinigingmiddel tot zelfstandige doelstelling

Zelfbeheer vanuit perspectief gemeente

Zelfbeheer vanuit perspectief bewoners

Zelfbeheer tot nu toe

Medebeheer van grotere (groen-)objecten

Geen zelfbeheer bij gronduitgifte

Parkmanagement

Wat zijn de knelpunten?

Wat willen we anders gaan doen?

Rol van Stadswerken

Rol van bewoners

Contracten en beheerplannen

Zelfbeheercontracten

Beheerplan

Beperkingen en uitsluitingen

Welke resultaten willen we bereiken?

Bijlage 1, Versnellen procedures afhandeling aanvragen zelfbeheer

Bijlage 2, Brochure geveltuinen

Bijlage 3, Verdeling zelfbeheercontracten over de wijken

Bijlage 4, Actualisering overeenkomst inzake zelfbeheer

Inleiding en samenvatting

Een grotere rol voor bewoners bij het beheer en onderhoud van plantsoenen, straten, parken en pleinen. Daarover gaat het in deze nota. De gemeente wil het zogenoemde zelfbeheer en medebeheer van de openbare ruimte uitbreiden. Dit is een doelstelling uit het collegeprogramma "Utrecht voor elkaar" uit 2006. In deze nota staat hoe we dit willen bereiken.

Zelfbeheer in de openbare ruimte levert meerwaarde op, voor zowel bewoners en ondernemers als de gemeente: meer contacten met buurtgenoten, grotere sociale controle, meer zorg voor de woonomgeving, mooiere openbare ruimte, plezier in de bijbehorende 'handenarbeid'.

Medio 2007 heeft de gemeente met 600 bewoners en bewonersgroepen een 'zelfbeheercontract' afgesloten. Dit aantal moet stijgen naar 800 in 2011. De wijken Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en West krijgen extra aandacht, omdat zelfbeheer hier is achtergebleven bij de andere wijken. Daarnaast willen we een aantal 'medebeheerplannen' (die betrekking hebben op grotere objecten, zoals speelpleinen en parken) opzetten. In 2011 moeten dit er 25 zijn. Tenslotte willen we de samenwerking tussen bewoners en gemeente bij zelfbeheer en medebeheer verbeteren door een aantal knelpunten op te lossen. Het streven is dat de tevredenheid van actieve bewoners over de service van Stadswerken hierbij met 10 procent toeneemt.

Uitbreiding van zelfbeheer en medebeheer is niet bedoeld om te bezuinigen op de gelden voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Om de genoemde doelen te bereiken gaan we het volgende doen:

- In de loop van 2008 komen er bij Stadswerken vaste wijkteams, die (mede) gaan zorgen voor een betere relatie tussen bewoners en gemeente.
- We verbeteren de bereikbaarheid van de gemeente voor zelfbeheergroepen, ook in het weekend.
- Er komt een website over zelfbeheer en medebeheer, waarop zelfbeheerders en medebeheerders informatie kunnen vinden en uitwisselen.
- Er komt een aanbod van cursussen voor bewoners die actief zijn of worden bij zelf- en medebeheer.
- Vanaf 1 september 2007 kunnen zelfbeheercontracten via internet worden afgesloten.
- Voor medebeheer van grotere objecten komen er compacte beheerplannen, die door bewoners en gemeente in samenwerking worden opgesteld; zo'n beheerplan bevat o.a. duidelijke afspraken over de samenwerking met de gemeente.
- De vier bestaande wijkmilieupunten in de stad gaan een stimulerende rol spelen in de uitbreiding van zelfbeheer en medebeheer.
- We gaan ook verkennen op welke wijze woningcorporaties en natuur- en milieugroepen kunnen worden ingeschakeld bij het (mede)beheer van de openbare ruimte. De afspraken die we met de corporaties maken, worden vastgelegd in een convenant 'openbaar gebied'.
- We gaan actieve bewoners vaker in het zonnetje zetten.
- We zorgen ervoor dat bewoners die mee willen doen maar niet weten hoe, makkelijk in contact kunnen komen met bewoners die al actief zijn voor zelf- of medebeheer.

Voor zelfbeheer en medebeheer van de openbare ruimte gelden (rand)voorwaarden, die zijn vastgelegd in het gemeentelijke Groenstructuurplan en het Groenprogramma. Ook de zogenoemde wijkgroenplannen, die in de maak zijn, geven richting aan het zelfbeheer en medebeheer. Voor de aanleg en het onderhoud van geveltuinen (een strook bloemen of beplanting langs de gevel van huizen zonder voortuin) zijn aparte spelregels gemaakt, die als bijlage in deze nota zijn opgenomen.

Voor de uitvoering van de genoemde acties is jaarlijks een budget van € 66.000,- beschikbaar. De extra inzet van de wijkmilieupunten (actie 7) wordt gefinancierd uit het Groenstructuurplan. Hiervoor is € 100.000,- beschikbaar voor 2007-2008.

Veel bewoners, bewonersgroepen en maatschappelijke organisaties hebben ons geholpen bij het opstellen van deze nota. Wij hopen erin te zijn geslaagd hun inbreng in deze nota tot zijn recht te laten komen. Wij zijn alle helpers dankbaar voor de tijd, die zij in het overleg met ons hebben gestoken.

Leeswijzer: in het vervolg van deze nota kunt u eerst lezen wat we precies onder zelfbeheer en medebeheer verstaan. Vervolgens kijken we naar de ervaringen tot nu toe, inclusief een aantal knelpunten. Dan volgt het overzicht van de actiepunten. Een aantal aspecten wordt verder uitgewerkt in aparte paragrafen over zelfbeheer, medebeheer en 'partners'.

Wat verstaan we onder zelfbeheer?

De gemeente hanteert de volgende definitie van zelfbeheer¹:

"Zelfbeheer is het vrijwillig onderhouden van delen van de openbare ruimte door derden, waarbij het openbare karakter van het object blijft gehandhaafd."

Zelfbeheer gebeurt op vrijwillige basis zonder dwang of financiële vergoeding voor de gewerkte uren. Het gaat om delen van de openbare ruimte die openbaar blijven en dit ook blijven uitstralen. Zelfbeheer kan in de vorm van opknap- en schoonmaakacties en door adoptie van boomspiegels, speelveldjes, pleintjes, straten, groenvoorzieningen en dergelijke. Het kan ook via verdergaande afspraken die leiden tot het mee beheren van parken en pleinen. Zelfbeheer is één van de pijlers van participatie. Zelfbeheer moet daarom ook worden gezien in samenhang met het totaal aan participatiemogelijkheden die de gemeente aan belanghebbenden biedt. Om bijvoorbeeld bewoners bij de inrichting van een straat te betrekken zullen ze erover geïnformeerd moeten worden. En altijd weegt dan ook de inbreng van bewoners in wat het stadsbestuur uiteindelijk over de inrichting besluit.

Stadswerken biedt voor bewoners en ondernemers veel mogelijkheden voor participatie:

- meeweten (informerende van belanghebbenden);
- meedenken (inspraak in de planontwikkeling);
- meebeslissen (bewonersinitiatieven);
- meewerken (mee maken of uitvoeren van beleid).

Met zelfbeheer ligt de nadruk op meewerken. In een goede organisatie van zelfbeheer zal voortdurend het meeweten, meebeslissen en meedenken echter ook van belang zijn.

Zelfbeheer, van bezuinigingsmiddel tot zelfstandige doelstelling

Circa 25 jaar geleden is de gemeente gestart met het uitvoeren van beheerovereenkomsten bij wijze van 'bezuinigingsmaatregel'. Door gebrek aan geld koos het bestuur ervoor om delen van de openbare ruimte die relatief duur waren in onderhoud om te vormen naar goedkoper te onderhouden elementen. Bewoners werd echter de mogelijkheid geboden deze delen toch te behouden door ze onder hun eigen hoede te nemen. Het betrof vooral het beheer van plantvakken (met name van rozen en heesters). Tegenwoordig is zelfbeheer een zelfstandige doelstelling om bewoners actief te betrekken bij de openbare ruimte. Bezuinigingen spelen daarbij geen rol meer, wel de overweging dat wat de gemeente niet financieel kan door bewonershulp mogelijk wordt. Zelfbeheer levert geen geld op. De kleine besparing op de beheerkosten wordt overtroffen door de benodigde inzet van personeel ter ondersteuning van de zelfbeheerders. Voor de materiële ondersteuning van zelfbeheer is een bescheiden budget vrijgemaakt (stedelijk 66.000 euro per jaar) dat naar rato van het aantal zelfbeheercontracten wordt verdeeld over de wijken. Grotere zelfbeheerprojecten of medebeheerprojecten vragen echter meer inzet van middelen en capaciteit van de medewerkers.

Zelfbeheer vanuit perspectief gemeente

Beheer van het openbaar gebied is makkelijker en leuker als hier de hulp bij komt van bewoners en ondernemers. Daar waar bijvoorbeeld bewoners hun straat schoon en fleurig houden is het voor medewerkers van de gemeente prettiger werken. Ook het verdwijnen van de anonimiteit die vaak verbonden lijkt aan veel straten en pleinen maakt beheer voor medewerkers tot leuker werk. Opheffen van anonimiteit is ook het gevolg van bewoners die samen gaan werken. De sociale cohesie heeft daar baat bij en ook dat is een gemeentelijk belang.

Naast deze personele en sociale overwegingen heeft de uitstraling van buurten en wijken er voordeel van als bewoners zich actief opstellen in het onderhoud van 'hun' straten, plantsoenen, pleinen en parken. Meer ogen, oren en handen en meer eigen toevoegingen bovenop het basisniveau van de gemeente leidt tot meer kwaliteit. Die kwaliteit wordt ervaren door uiteraard de bewoners zelf, maar ook door bezoekers. En in geval het gaat om groene kwaliteit hebben ook planten en dieren daar voordeel bij.

Zelfbeheer vanuit perspectief bewoners

Voor de bewoners is zelfbeheer een eenvoudige en effectieve manier om actief invloed uit te oefenen op het onderhoud van hun eigen leefomgeving. Door zelfbeheer krijgen bewoners toegang tot werkzaamheden in de buitenruimte en kunnen zij hun eigen woonomgeving meer naar hun eigen

¹ In het verleden werd 'zelfbeheer' aangeduid met de term 'bruikleen'. Bruikleen werd echter ook gebruikt voor een vorm van verhuur en is als juridisch instrument verankerd in de wetgeving. Zelfbeheer en verhuur zijn op deze manier onbedoeld door elkaar gaan lopen. Voor de eenduidigheid wordt alleen de term zelfbeheer gebruikt, zelfbeheer betreft openbare ruimte die als zodanig herkenbaar blijft, maar zelf- of mede-beheerd wordt door derden. Het uitvoeren van groot onderhoud en vervanging en de risicoaansprakelijkheid blijft bij de gemeente. Verhuur, verkoop of de uitgifte in erfpacht betekent onttrekking aan de openbare ruimte, de nieuwe eigenaar of beheerder draagt dan de verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud. De term 'bruikleen' wordt alleen nog gehanteerd om grond tijdelijk uit te geven in afwachting van bodemsanering of uitgifte in erfpacht.

Gemeente Utrecht

smaak invullen. Dit leidt tot een positievere beleving van de openbare ruimte. Ook bewoners die geen tuin bezitten krijgen toegang tot werken in het groen. Zelfbeheer draagt bij aan de ontwikkeling van een eigen identiteit van de straat en de buurt. In veel gevallen leidt zelfbeheer en het samen beheren tot meer sociale contacten en bevordert daarmee de sociale cohesie in de straat, buurt of wijk. Gaandeweg komt meer samenwerking tot stand, tussen bewoners onderling en tussen bewoners en gemeente. Bewoners signaleren vanuit hun groeiende betrokkenheid vervuiling en 'misstanden' in de buurt, zij vormen de 'ogen en oren van de wijk', en doen voorstellen om het gebruik van de buitenruimte te verbeteren. Zo draagt zelfbeheer bij aan de verdere ontwikkeling van participatie waarin bewoners en ondernemers meer eigen verantwoordelijkheid voor de buitenruimte op zich nemen en daarmee een volwaardige gesprekspartner voor de gemeente zijn. De gemeente leert als gevolg meer te denken en te handelen vanuit het bewonersperspectief. Hiermee wordt het mogelijk om tal van zaken beter af te stemmen.

Zelfbeheer tot nu toe

Zelfbeheer komt veelvuldig voor in het beheer van openbaar groen: plantsoenen met beplanting, tuinen, boomspiegels en plantenbakken zijn in zelfbeheer gegeven. Voor omvangrijke gebieden of waar meer bewoners bij betrokken zijn is sprake van medebeheer; gemeente en bewoners verdelen de taken voor goed onderhoud. Met name op deze laatste vorm van samenwerking zijn verschillende knelpunten te benoemen.

Zelfbeheer

Veel zelfbeheer is geregeld via een contract. De gemeente heeft ruim 600 contracten voor zelfbeheer uitgegeven. Het merendeel ervan betreft kleine stukjes van enkele vierkante meters of een object zoals een plantenbak. Daarnaast hebben wij veel bewoners in staat gesteld geveltuinen te maken en is dat op sommige locaties projectmatig met huiseigenaren zoals corporaties aangepakt.

Ook andere objecten zijn in zelfbeheer gegeven:

- een aantal Jongeren Ontmoetings Plaatsen (JOP's) waarbij de jongeren verantwoordelijk zijn voor het schoon en heel houden van het object en vervuiling in de omgeving tegengaan;
- enkele speelplekken en de 30 speelbadjes die de gemeente rijk is, worden door bewoners(-groepen) geheel zelf beheerd.

Zelfbeheer kan ook betrekking hebben op een geheel van verhardingen en groen. Een voorbeeld hiervan is het beheerconvenant met een aantal bedrijven aan de Protonweg.

Zelfbeheer houdt in dat de bewoners het betreffende deel zèlf beheren zonder tussenkomst van de gemeente. De gemeente biedt op verzoek van bewoners alleen ondersteuning met adviezen en materialen. De meeste zelfbeheercontracten die met individuen of collectieven zijn afgesloten leggen de wederzijdse rechten en plichten formeel vast (zie bijlage 4). Voor kleinere objecten als het beheer van boomspiegels en geveltuinen worden in de regel geen zelfbeheercontracten afgesloten. Zelfbeheer wordt niet alleen door bewoners gedaan, ook ondernemers en corporaties nemen hieraan deel. De ontwikkeling hiervan is echter nog beperkt.

Medebeheer van grotere (groen)objecten

Een meer omvattende vorm van zelfbeheer is het medebeheer van grotere (groen)objecten. Er zijn momenteel in Utrecht boomgaarden, (ecologische) groengebieden, (delen van) parken, speelpleinen en binnenterreinen tussen de woningen die groepen bewoners (mee) beheren.

Bij medebeheer beheren bewonersorganisaties het gebied in nauwe samenwerking met de gemeente. Voorbeelden van organisaties op het gebied van medebeheer zijn onder meer de Stichting Bloeyendaal, Stichting Wilhelminapark, De Zilveren Schaats, beheerorganisaties rondom het Zocherplantsoen, Singelgebied en Lucasbolwerk, het Bewonersoverleg Lunetten (BOL), het Sjanghaipark, De Kersentuin en de Tivolituin. Binnen deze organisaties zijn vaak zeer deskundige bewoners actief op het gebied van ecologisch beheer en op historisch gebied met het behouden van oorspronkelijke ontwerpen van parken. Sommige van de organisaties hebben een breed draagvlak in de omgeving door donateurs en de beschikbaarheid van vele vrijwilligers.

De organisaties zijn een belangrijke gesprekspartner voor de gemeente in het meedenken, meepraten en meebeslissen over de inrichting en het (ecologische) beheer van deze (groen-)gebieden. Bij een aantal van deze organisaties werken vele vrijwilligers ook nog eens actief mee in de uitvoering van beheertaken. Een voorbeeld: in het ecologische beheer van een park kan niet met zware machines worden gewerkt. Daarom verrichten de vele vrijwilligers de meer arbeidsintensieve werkzaamheden als het wegslepen van takken bij de snoei van de bomen en het hooien en afvoeren ervan op de akkers (Stichting Bloeyendaal en De Zilveren Schaats).

Uitzonderingen

Zelfbeheer en medebeheer onderscheiden zich van de uitgifte (dat is verhuur of verkoop) van gemeentelijk snippergroen en parkmanagement.

Bij de gronduitgifte van snippergroen hoeft het te beheren groendeel niet haar openbare karakter te behouden en wordt de nieuwe eigenaar of beheerder een aankoopbedrag respectievelijk huurbedrag in rekening gebracht. Voor het uitgeven van snippergroen geldt een aparte procedure waarop in deze notitie niet verder wordt ingegaan.

Bij parkmanagement van bedrijventerreinen vormen de gezamenlijke bedrijven een stichting of vereniging die het terrein beheert. Parkmanagement valt als zeer specifieke vorm van beheer buiten de strekking van deze notitie door de brede reikwijdte van de beheermaatregelen en de afspraken over gezamenlijke financiering van deze maatregelen. In het parkmanagement komen naast beheer en onderhoud van de openbare ruimte ook het onderhoud van private terreinen, de terreinbeveiliging, de inzameling van afval en het vervoersmanagement aan de orde.

Wat zijn de knelpunten?

Sommige zelfbeheerders kunnen het prima alleen af en doen nooit een beroep op de gemeente. Het betreft dan vooral de mensen die een boomspiegel onder de hoede hebben, een plantenbak of een paar vierkante meter plantsoen.

Bijzondere aandacht geven wij vooral daar waar meerdere bewoners een groter gebied aan openbare ruimte mee beheren. In de voorbereiding op deze nota zijn vanuit deze groepen de volgende knelpunten genoemd:

Communicatie

Gaat over het niet tijdig melden als de gemeente aan het werk gaat. De gemeente is hier Stadswerken of een andere dienst, bijvoorbeeld StadsOntwikkeling. Bewoners beschouwen dit, terecht, als een inbreuk op de samenwerking. Niet altijd ligt de fout echter aan gemeentekant. Soms is er wel communicatie geweest maar is het bericht niet opgemerkt. Soms ontstaat een misverstand door de onbekendheid met (medewerkers van) de gemeente; men weet soms niet wie bij de gemeente aanspreekbaar is voor bepaalde vragen. De ene groep heeft bovendien soms alleen contact met de wijkopzichter, de ander ook met de gebiedsbeheerder en medewerkers van de Reiniging.

Afspraken nakomen

Men vindt dat de gemeente niet altijd even betrouwbaar is. Dit punt hangt samen met wat bij communicatie is genoemd. Het heeft ook te maken met de interne organisatie van de gemeente. Als we stellen op maandag iets te doen, moeten we dat niet pas op woensdag doen. Tenslotte heeft dit punt ook te maken met het beheren op basisniveau: als Stadswerken tekortschiet in deze belofte, bijvoorbeeld niet veegt volgens 'schoonheidsniveau 6' of afvalbakken niet tijdig leegt, zien bewoners zich voor extra werk gesteld.

Tijd

Dit speelt als medewerkers van de gemeente onvoldoende tijd hebben om bewoners bij te staan, te begeleiden en zo voort. Hier is ook de samenvoeging merkbaar van de Reinigings- en Havendienst en Stadsbeheer, begin 2006. Met die wijziging zijn de tien wijkaccountmanagers verdwenen en is het aantal 'contacturen' bij de opvolgers, de gebiedsbeheerders, verminderd. Aanschuiven bij vergaderingen van beheergroepen is er als gevolg niet meer bij. Dit heeft geleid tot het zoeken van nieuwe manieren om toch met elkaar de informatie te wisselen die nodig is voor goed medebeheer.

Houding

Bewoners willen graag merken in hun contacten met de gemeente dat er geen wij/ zij is, maar 'samen'. Ze vragen van de gemeente een houding die waardering uitstraalt voor wat zij doen.

Naast deze knelpunten hebben met name de bewoners die als groep delen van de openbare ruimte mee beheren behoefte aan meer onderlinge contacten met andere vergelijkbare groepen. Zelf dit organiseren is te veel gevraagd. De onderlinge uitwisseling zou van praktische aard kunnen zijn (uitwisselen plantjes, kennis) tot gedachtewisseling over samenwerking met gemeente, het werven van vrijwilligers en het opzetten van een goed beheerplan.

Wat willen we anders gaan doen?

Het doel van de nota Zelfbeheer is meer tevredenheid bij gemeente en bewoners over de samenwerking, een grotere deelname door bewoners in bestaande en nieuwe beheerlocaties en een aantrekkelijker beeld van de openbare ruimte.

In dit hoofdstuk benoemen we actiepunten om de doelen te bereiken. In het navolgende hoofdstuk staan we apart stil bij de meer formele afspraken die hiermee gepaard gaan.

Rol van Stadswerken

Stadswerken is bij zelfbeheer van openbare ruimte 'de gemeente'. In deze nota gebruiken we beide daarom door elkaar. Voor gemeentelijke medewerkers is het belangrijk te weten dat de ervaringen, die bewoners met Stadswerken hebben, hun beeld van 'de gemeente' in belangrijke mate bepalen. Van Stadswerken vragen bewoners snel reageren, zo weinig mogelijk drempels, advies en bijstand, aandacht en betrouwbaarheid. Op de volgende manieren wil Stadswerken hieraan tegemoet komen.

Niveau van beheer

Stadswerken is als beheerder verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en zorgt dat deze op een aanvaardbaar onderhoudsniveau blijft. Dit niveau wordt jaarlijks 'afgesproken' met de gemeenteraad op basis van de begroting. In de voorbije jaren is het onderhoud gericht op het behalen van een niveau 6 aan kwaliteit. Dit cijfer is ontleend aan "het kwaliteitsinstrument voor onderhoud van de openbare ruimte" (kortweg: kwaliteitsinstrument). Niveau 6 is een onderhoudsniveau dat (net) voldoende van kwaliteit is om veilig te zijn en een minimale levensduur te garanderen. Het voorkomt kapitaalvernietiging en verwijtbare risico's. Voor zes stadsparken die in de afgelopen jaren zijn opgeknapt is een onderhoudsniveau van 7 afgesproken. Het gaat om de parken: de Gagel, Watertoren, Juliana, Wilhelmina, Transwijk en Grift. Het beheren op niveau 7 houdt onder meer in dat er vaker gemaaid en geveegd wordt dan bij beheer op niveau 6.

Actie 1: daar waar de komende jaren in belangrijke (groene) ontmoetingsplekken wordt geïnvesteerd (bijvoorbeeld parken en pleinen) streven we naar beheer op niveau 7

Zelfbeheer kan al vroeg beginnen...(beplanten boomspiegels Peetersdreef)

Organisatie

Stadswerken gaat in 2008 met wijkteams werken waarin diverse disciplines samenvallen. Dit betekent dat de medewerkers die repareren, die straten schoon houden en die het groen verzorgen als team optreden. Hierdoor kan effectiever gewerkt worden met een zichtbaar beter resultaat voor de bewoners. Dit biedt kansen op het ontstaan van een betere relatie met bewoners omdat het wijkteam als vaste club 'bekend' is en daarmee makkelijker aanspreekbaar. Elk wijkteam valt onder een gebiedsmanager. Deze zal een belangrijk contactpersoon zijn voor iedere bewoner die zich met beheer bezig houdt. Door de groei van de stad is een herziening van het aantal gebiedsbeheerders aan de orde.

Actie 2: er komen vaste wijkteams die mede zorgdragen voor een betere relatie tussen (actieve) bewoners en Stadswerken

Actie 3: onderzocht wordt een eventuele uitbreiding van het aantal van vijf gebiedsbeheerders

Communicatie

Bewoners die bezig zijn met zelfbeheer of medebeheer moeten duidelijk hebben wie binnen de gemeente waarop aanspreekbaar is. Het gaat hierbij vooral om het leegmaken van afvalbakken en het schoon maken van de openbare ruimte en vragen over werkzaamheden door de gemeente of derden (bijvoorbeeld KPN of Eneco) in de openbare ruimte.

Actie 4: jaarlijks ontvangen alle bewoners die bezig zijn met beheer en bekend bij de gemeente een 'beheerkaart' waarop de namen van contactpersonen en hun bereikbaarheid is vermeld. Ook wordt de bereikbaarheid van de gemeente voor zaterdag, zondag en feestdagen geregeld. Via de internetsite van de gemeente zal de informatie ook per wijk gegeven worden.

Actie 5: er komt een website waar zelfbeheerders en medebeheerders via beeldmateriaal en een forum informatie kunnen uitwisselen. De site zal voorts de nodige informatie bieden aan bewoners die nog niet meedoen met beheer maar er wel nieuwsgierig naar zijn.

Drempels voorkomen en ondersteuning geven

De gemeente maakt zelfbeheer gemakkelijker door het afsluiten van een zelfbeheercontract te vereenvoudigen. Bij situaties met medebeheer maken we samen met de bewoners een werkplan of beheerplan. Ook het aanleggen van geveltuinen maken we gemakkelijker door helder te zijn over hoe dat moet en wat aan de gemeente gevraagd kan worden.

Actie 6: Het afsluiten van zelfbeheercontracten is sneller en eenvoudiger vanaf 1 september 2007. Ook via de website www.utrecht.nl/ kunnen bewoners een zelfbeheercontract afsluiten. (zie bijlage 1 en navolgend hoofdstuk)

Actie 7: voor elke medebeheersituatie zal de gemeente samen met de betrokken bewoners(organisatie) compacte beheerplan opstellen. De nadruk ligt hierbij vooral op de uitvoering van beheer, niet op inhoudelijke kaders of uitgangspunten. Elk plan legt de vorm van ondersteuning en de onderlinge taakverdeling vast; het bevat afspraken over de hoeveelheid contacturen die wijkopzichters en gebiedsbeheerders te besteden hebben. Dit zijn geen absolute maar richtinggevende afspraken, bedoeld om verwachtingen hierover helder te maken. (zie ook navolgend hoofdstuk)

Actie 8: bij zelfbeheer van groen biedt Stadswerken, afhankelijk van de omvang van het gebied, de volgende ondersteuning aan: plantmaterialen en tuinaarde, leent (niet-elektrische) gereedschappen uit als harken en scheppen, geeft adviezen over beheer en mogelijke aanplant, zorgt bij grote groenprojecten voor het ophalen van het snoeiafval.

Actie 9: bij schoonmaakacties biedt Stadswerken als ondersteuning: bezems, scheppen, handschoenen, menskracht en materieel. Zo komt een veegwagen het verzamelde vuil opvegen en verwijderen.

Actie 10: de gemeente geeft inzicht in een aanbod van cursussen voor bewoners. Het cursusaanbod richt zich op het praktische onderhoud en op het voeren van vrijwilligersbeleid en werven van donateurs indien het gaat om een bewonersorganisatie.

Actie 11: Voor het aanleggen van geveltuinen is een handvat 'aanleg geveltuinen' beschikbaar, onder meer via internet. (Zie bijlage 2)

Waardering en aandacht

De gemeente waardeert de inzet van bewoners en zal dat waar mogelijk laten blijken. Ook door onze toezichthoudende en handhavende taak goed te vervullen laat de gemeente zien veel waarde te hechten aan de kwaliteit die bewoners toevoegen aan de openbare ruimte.

Actie 12: interne afspraken worden gemaakt om jaarlijks zelfbeheerders die een bijzondere bijdrage geleverd hebben te bedanken.

Actie 13: jaarlijks organiseert Stadswerken voor alle bewonersbeheerders een bijeenkomst met een feestelijk karakter. Doel is ontmoeting en uitwisseling van ervaringen.

Actie 14: meldingen ten aanzien van vandalisme worden door de afdeling Toezicht en Handhaving van Stadswerken betrokken bij hun werkzaamheden.

Rol van bewoners

Wat de gemeente van bewoners verwacht is simpel aan te geven: doen waar ze zich voor hebben gemeld. Het spreekt voor zich dat materialen die van de gemeente geleend worden met zorg behandeld worden. Een ander aspect is hulp bij verbreding van- en medebeheer. Momenteel concentreert het medebeheer zich vooral in de wijken Oost en Noordoost. In deze wijken en in Overvecht en Zuid hebben we 70% van de zelfbeheercontracten afgesloten (zie bijlage 3). De al actieve bewoners vervullen een voorbeeld voor hen die nieuwsgierig zijn naar zelfbeheer maar de stap nog niet gezet hebben. Dit kan op verschillende manieren benut worden. Via korte portretten in wijkbladen, via korte filmpjes op de eerder genoemde website, via het bezoeken van bewonersbijeenkomsten om daar 'het verhaal' te vertellen.

Actie 15: zelf- en medebeherende bewoners wordt gevraagd de rol van ambassadeur te vervullen

Rol van partners

wijkmilieupunten

Utrecht kent. De wijkmilieupunten krijgen subsidie van de gemeente voor hun activiteiten en worden bestuurd door bewoners. Sinds enkele jaren zijn de wijkmilieupunten zich meer gaan toeleggen op 'groene' activiteiten. De Utrechtse wijkmilieupunten verzorgen op aanvraag cursussen tuinieren, geven groenadviezen en zijn initiatiefnemer in acties tot beplanten van boomspiegels of dragen mede projecten om binnenterreinen opnieuw in te richten. De wijkmilieupunten beschikken over contacten met onder meer hoveniers die bewoners kunnen begeleiden of bijvoorbeeld kunnen helpen bij het opstellen van een beheerplan.

Bewoners die actief zijn met beheer, geven aan het werk van de wijkmilieupunten zeer te waarderen. Ze ervaren de organisaties als laagdrempelig; een wijkmilieupunt kent de weg in de gemeente waar die voor bewoners nog moeilijk te vinden is. Feitelijk zitten de wijkmilieupunten in de positie om als makelaar vraag (van bewoners tot zelf of medebeheer) en aanbod (gemeentelijk openbaar gebied) bij elkaar te brengen. Zeker daar waar sprake is van nieuwe verzoeken is gebleken dat die functie met verve wordt vervuld.

De erkenning hiervoor valt te lezen in een advies dat de wijkraad Noordoost (met steun van de overige wijkraden) in 2006 heeft uitgebracht. Het advies is structureel meer capaciteit en middelen voor de ondersteuning van bewoners in geval van zelf- en medebeheer vrij te maken. Bij de wijkraad gaan de gedachten uit naar iemand die als vraagbaak voor de buurt functioneert en taken verricht als het verstrekken van organisatie- en subsidieadviezen, inhoudelijke adviezen, begeleiding biedt en beheerplannen of werkplannen mede ontwikkelt.

Met dit advies in gedachten is overleg geweest met de vier wijkmilieupunten. Zij hebben aangegeven deze coördinerende functie tussen betrokken partijen te willen vervullen. Dit betreft de wijken Overvecht, Noordoost, Oost en Zuid. Vanuit het budget Groenstructuurplan wil het College geld vrij maken om deze functie de komende jaren te ondersteunen. De bijdrage zal gericht zijn op uitbreiding van zelf- en medebeheer en daarmee op meer groene kwaliteit in de stad. Kader hierbij is uiteraard de structuur zoals in het groenstructuurplan is opgenomen; de bewonersparticipatie zal hieraan moeten bijdragen.

Actie 17: de vier wijkmilieupunten nemen de functie van makelaar op zich om te helpen het netwerk van zelf- en medebeheer uit te breiden. In onderling overleg worden de verantwoordelijkheden en taken in de betreffende wijken met de gemeente afgestemd.

Actie 18: deze collegeperiode stimuleert het College de makelaarsfunctie met middelen uit het groenstructuurplan. Voor 2007-2008 is € 100.000 beschikbaar.

Corporaties

Rondom de woning(complex)en van de corporaties bevindt zich vaak een strook semi-openbaar gebied. In samenhang met het aanliggende gemeentelijke openbare gebied zijn combinaties van zelf- of medebeheer te maken. Het kan gaan om groenstroken of om tuinen. Daarnaast onderkennen corporaties belang te hebben bij een goed onderhouden openbaar gebied.

De kansen voor samenwerking nemen toe daar corporaties zich in toenemende mate opstellen als maatschappelijke onderneming. De gemeente op haar beurt is bereid tot samenwerking in het beheer van openbaar gebied. Onder meer voor binnenterreinen bij hoogbouw, in combinatie met renovatie doen zich de komende jaren mogelijkheden voor. Breder is het kader van herstructurering van de krachtwijken die kansen biedt. Of de samenwerking tot stand zal komen hangt af van de bereidheid bij corporaties om met tijd en geld dit type medebeheer te faciliteren. Vervolgens is de samenwerking afhankelijk van het succes waarmee omwonenden bereikt worden en geactiveerd.

Actie 19: de gemeente gaat met corporaties verkennen in hoeverre samenwerking ten behoeve van medebeheer vorm kan krijgen. Afspraken hierover leggen we vast in een convenant 'openbaar gebied'.

Natuur- en milieugroepen

Utrecht kent diverse groeperingen die zich met het milieu of het groen in hun omgeving bezig houden. Daar waar ze zich om een specifiek groen gebied ontfermd hebben (zoals stichting Wilhelminapark) valt samenwerking onder het beschrevene bij 'Medebeheer'. Er zijn echter ook groeperingen, zoals in Overvecht, die zich met de algemene staat van de natuur in hun wijk bezig houden. Zij vragen om betrokken te worden bij het beheer en met name beslissingen over wat waar gaat gebeuren. Zo leverde, om in Overvecht te blijven, in voorjaar 2007 de voorgenomen uitdunning van een boomstructuur debat op; Stadswerken wenste de uitdunning om de resterende bomen betere groeimogelijkheden te bieden, terwijl de natuur- en milieugroep vreesde dat een ecologische verbinding teloor ging.

Het is voor Stadswerken niet te doen om de dagelijkse praktijk steeds te toetsen bij de lokaal actieve natuur- en milieugroepen. Wel is het goed om elkaar te kennen en een uitwisseling te organiseren van specifieke informatie. Te denken is hierbij aan de (half)jaarlijkse vellijsten, het wijkbeheerprogramma en (als die is vervaardigd) het wijkgroenplan (uitwerking van groenstructuurplan per wijk).

Actie 20: Stadswerken wisselt jaarlijks met natuur- en milieugroepen die zich meer algemeen op wijk- of stedelijk niveau bezig houden informatie uit over beleid voor bomen en beheer.

Contracten en beheerplannen

De gemeente is uiteindelijk verantwoordelijk voor de staat van onderhoud. Vandaar dat in veel gevallen (op boomspiegels en geveltuinen na) de samenwerking met bewoners op papier zal worden gezet. Hoe complexer het medebeheer hoe meer aandacht dit vergt.

Zelfbeheercontracten

Het zelfbeheercontract bezegelt de onderlinge afspraken met gemeente, waarborgt de continuïteit, en heeft naast standaardisering ook een flexibel karakter. Met individuele bewoners of kleine groepjes bewoners die een beperkt stuk openbare ruimte zelf willen gaan beheren sluiten we zo een zelfbeheercontract af. Doorgaans gebeurt dit voor delen van de openbare ruimte of objecten daarin die beperkt van omvang zijn.

De standaardcontracten voor zelfbeheer zijn geactualiseerd (bijlage 4) en komen digitaal beschikbaar. In de standaardcontracten is ruimte opgenomen voor specifieke afspraken met bewoners om, naast de noodzakelijke uniformering, maatwerk in de betreffende wijk mogelijk te maken. Bij elk zelfbeheercontract komt een situatietekening van het te beheren object en een opzeggingsformulier. Het afsluiten van nieuwe zelfbeheercontracten doen de gebiedsbeheerders van Stadswerken (voorheen ging dit via de directeur van Stadswerken). Mandatering in de gebieden garandeert een snelle wijze van afhandeling (zie bijlage 1).

Zelfbeheercontracten gelden voor een bepaalde periode (bijvoorbeeld voor 5 jaar). Voorheen bestonden zelfbeheercontracten voor onbepaalde tijd en moest opzegging van beide kanten schriftelijk en aangetekend plaats vinden. Een vereenvoudigde en snelle procedure rondom de afhandeling van zelfbeheercontracten vereist dat een zelfbeheercontract, vanuit beide partners, eenvoudig opzegbaar is.

Jaarlijks vindt toezicht plaats op het naleven van de voorwaarden in de zelfbeheercontracten. Dit gebeurt door de gebiedsbeheerder of de wijkopzichter. Opzegging van zelfbeheercontracten vanuit de gemeente vindt in de praktijk maar zelden plaats. Indien dit het geval is heeft opzegging te maken met verwaarlozing of een verkeerd gebruik van het zelfbeheerobject. Ook de zelfbeheerder zegt niet zomaar een zelfbeheercontract op. Opzeggingen vanuit de bewoner hebben meestal te maken met verhuizingen of met de gezondheidstoestand en de leeftijd van de zelfbeheerder. Bij opzeggingen van zelfbeheercontracten voor groenobjecten tracht de gemeente nieuwe beheerders voor het object te interesseren. Indien er geen belangstelling voor is wordt de inrichting, indien nodig, aangepast zodat onderhoud op beheerniveau 6 mogelijk is. Zo moeten we bijvoorbeeld onderhoudsintensieve rozenstruiken vervangen door minder beheerintensieve beplanting.

Beheerplan

De schaal of bijzondere waarde van gebied of object, de historie ervan of de ligging, maakt dat medebeheer hier van de gemeente maatwerk vraagt. Ook wordt maatwerk vereist omdat elke bewonersorganisaties haar eigen accent legt, soms meer op het te voeren beleid en het ontwikkelen van een toekomstvisie (Stichting Wilhelminapark), soms op de ontwikkeling van het ecologisch beheer en soms op het verhogen van de participatie van medebewoners. In de beheerplannen moet rekening worden gehouden met maatwerk.

De komende jaren willen we voor alle medebeheergebieden en -objecten komen tot een beheerplan. Tegelijk willen we toe naar 'lichte' beheerplannen zonder uitgebreide inhoudelijke onderleggers. De komende jaren zullen er wijkgroenplannen komen, afgeleid van het groenstructuurplan. Tezamen met de bomenvisie bieden deze richtinggevende kaders. Dit behoeft ook geen herhaling in de beheerplannen. De beheerplannen willen we daarom beperken tot het hoogst noodzakelijke om te weten 'wat we doen', 'wie wat gaat doen' en 'hoe we het gaan doen'.

De beheerplannen zullen enkele toevoegingen krijgen respectievelijk kennen. De belangrijkste is de wijze waarop het contact met de gemeente kan verlopen. Uitgangspunt is dat de benodigde beheerwerkzaamheden in de gebieden zowel op de inhoud als de wijze van uitvoering vooraf worden besproken met de organisatie(s) die het gebied medebeheren. Als een bewonersorganisatie aangeeft mee te willen denken en te beslissen over inrichtingsvragen, dan worden hier afspraken over gemaakt. Het meedenken in beleid zal vaak ook de inzet vragen van StadsOntwikkeling (Stedenbouw, Milieu), de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) en het wijkbureau van het betreffend gebied. Andersom zal het beheerplan bekend moeten zijn bij deze geledingen om te voorkomen dat zonder medeweten van de bewonersorganisatie plannen worden uitgewerkt of werkzaamheden in gang gezet.

Een andere toevoeging is precisering van de middelen voor en de wijze van ondersteuning, bijvoorbeeld een budget voor de (vervanging van) gereedschappen of andere ondersteuning van de gemeente of externen, deskundigheidsbevordering van actieve bewoners en zo voort. Wanneer incidentele vragen om ondersteuning, buiten het beheerplan om, ontstaan, zoekt de gebiedsbeheerder van

Stadswerken actief naar oplossingen in samenwerking met het Wijkbureau, Wijkmilieupunten en mogelijke andere partners.

Beperkingen en uitsluitingen

In het afsluiten van zelfbeheercontracten en het opstellen van beheerplannen heeft de gebiedsbeheerder een beslissende rol in. Bij zelfbeheer is het de gebiedsbeheerder te bepalen of een verzoek gehonoreerd wordt. Er kunnen zich immers zaken voordoen die het uitvoeren van zelfbeheer in de weg staan (b.v. de aanwezigheid van kabels en leidingen). Ook kan het zijn dat er op afzienbare termijn bouwwerkzaamheden gaan plaatsvinden gedurende lange tijd die de verkozen ruimte voor zelfbeheer onmogelijk maakt dan wel frustrereert.

Specifiek voor de groene openbare ruimte zal groen, grenzend aan de eigen tuin, bij voorkeur niet in zelfbeheer worden gegeven. De opgedane ervaringen in de afgelopen jaren leren dat in zelfbeheer gegeven 'aangrenzend groen' regelmatig wordt geannexeerd als privé-terrein. In deze gevallen brengt men schuttingen of hagen aan of worden verharde terrassen aangelegd, hetgeen strijdig is met het groene en openbare karakter dat het groenobject moet blijven uitstralen.

Welke resultaten willen we bereiken?

Het Collegeprogramma 'Utrecht voor elkaar' is voor zo veel mogelijk onderdelen toetsbaar gemaakt. Dit zorgt ervoor dat we beloften alleen doen als we ze ook kunnen nakomen; het College dwingt zich tot een realistische aanpak.

Zo is het ook met zelfbeheer gesteld. Zo de middelen en mogelijkheden er waren was deze notitie een rijkere oogst geweest van actiepunten en de middelen die Stadswerken vrijmaakt om die te realiseren. De middelen zijn echter beperkt. Dat is een politieke keuze: de stad vergt de komende jaren grote investeringen voor een openbare ruimte die veilig en heel is. Deze opgave is speerpunt in ons werken en leidend in de verdeling van tijd, menskracht en geld.

Met de genoemde actiepunten willen we wel stappen voorwaarts maken in de ontwikkeling van zelfbeheer en de effecten daarvan. Voor dat doel benoemen we de drie meetbare resultaten die we deze collegeperiode willen bereiken.

1. Zelfbeheercontracten

2007 : 600 2009 : 700 2011 : 800

- We willen daarbij groeien naar een percentage van minstens 5 in Leidsche Rijn, Vleuten, De Meern en West

2. Medebeheerplannen

2007: xxxx 2009: 20 2011: 25

- We willen daarbij groeien naar meer medebeheer in de wijken Noordwest, Zuidwest, Leidsche Rijn, Vleuten en De Meern

3. Teverdenheid servicegerichtheid van SW

2007: xxxx 2009: 5% plus 2011: 10 % plus

- We meten de tevredenheid bij bewoners over de servicegerichtheid van Stadswerken en streven verbetering hiervan na.

Uiteraard is in zekere zin te toetsen of de actiepunten zijn uitgevoerd of niet. Een groot deel van dat effect zal in bovenstaande drie resultaten zichtbaar moeten zijn.

Bijlage 1: Versnellen van procedure voor afhandeling van aanvragen zelfbeheer

Huidige situatie:	Nieuwe situatie:
<p>1. Intake aanvraag</p> <ul style="list-style-type: none">• Wijkbureau en/of gebiedsbeheerder neemt aanvraag in behandeling• Gebiedsbeheerder checkt of groen in zelfbeheer kan worden uitgegeven na overleg met diensten.	<p>1. Intake aanvraag</p> <ul style="list-style-type: none">• Wijkbureau en/of gebiedsbeheerder neemt aanvraag in behandeling• Gebiedsbeheerder checkt zelf of groen in zelfbeheer kan worden uitgegeven
<p>2. Registratie beheersystemen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Standaard contract wordt ingevuld en• Situatieschets wordt bijgeleverd	<p>2. Akkoordverklaring door gebiedsbeheer:</p> <ul style="list-style-type: none">• Standaard contract wordt ingevuld en• Situatieschets wordt bijgeleverd (Vastgoed)• Gebiedsbeheerder verstuurt de stukken naar aanvrager
<p>3. Akkoordverklaring door hoofd Stafgroep en hoofd B&O</p>	<p>3. Aanvrager ontvangt zelfbeheercontract en stuurt ondertekend contract terug naar gebiedsbeheerder</p>
<p>4. Directeur SW ondertekent formeel het beheercontract</p>	<p>4. Gebiedsbeheerder verstuurt ondertekend zelfbeheercontract naar beheer registratiesystemen</p>
<p>5. Beheer registratiesystemen verstuurt zelfbeheercontract met plattegrond naar aanvrager</p>	<p>5. Registratie beheersystemen registreert zelfbeheerobject in het groenbeheersysteem</p>
<p>6. Aanvrager ontvangt zelfbeheercontract en stuurt ondertekend contract terug naar registratie beheersystemen</p>	
<p>7. Registratie beheersystemen registreert zelfbeheerobject in het groenbeheersysteem</p>	

Bijlage 2: Brochure geveltuinen

In wijken met weinig groen in de woonstraten kan een 'geveltuintje' bijdragen aan een groenere woonomgeving. Een geveltuintje is een tuin tegen een gevel van het huis. Een aantal gelichte stoeptegels met wat beplanting langs de gevel maken al een geveltuin. Geveltuintjes mogen bewoners in principe overal in de bestrating bij woningen aanleggen. Om overlast of andere ongewenste effecten te voorkomen gelden enkele spelregels waaraan de aanleg en het onderhoud van de geveltuinen moet voldoen².

U richt de geveltuin zelf in. Als u met de gehele straat, of een groot gedeelte van de straat, een geveltuin wilt aanleggen kunt u in aanmerking komen voor ondersteuning bij de aanleg door de gemeente. Neem dan contact op met het wijkbureau in uw eigen wijk of met de gebiedsbeheerder van Stadswerken. De gemeente stimuleert en ondersteunt het beheer door bewoners van groen in de wijk. Tip: U kunt ook de boomspiegels (de grond om een boom heen) gebruiken om kleine plantjes in te planten!

Spelregels

- Een geveltuin mag u aanleggen als het voetpad breed genoeg is. Er moet een loopruimte overblijven van minimaal 1.20 meter zodat voetgangers en mindervaliden (rolstoelen) ongehinderd kunnen passeren. De geveltuin mag maximaal 30 cm. diep zijn, d.w.z. de bewoner mag één stoeptegel van 30x30 cm. verwijderen over de breedte van de gevel van zijn of haar woning. De verwijderde tegels blijven eigendom van de gemeente.
- In de geveltuin moet het zand minimaal 30 cm. worden uitgegraven (max. 45 cm.) en worden vervangen door tuingrond. Pas op voor kabels en leidingen! Als er kabels en leidingen liggen kan de tuin ook verhoogd worden aangelegd met stapelblokken. Laat straatnaamborden zichtbaar en denk ook aan het openhouden van de ventilatieroosters van uw woning!
- Bedenk van tevoren waar u het zand laat dat uit de geveltuin komt. U kunt het zand inleveren bij het afvalinzamelingsstation van de reiniging of bij de wijkpost van Stadswerken.
- Voorkom dat de tuin overlast geeft door geen grote prikkende struiken aan te planten en door overhangende takken bijtijds te snoeien.
- Het is niet toegestaan dat u een afrastering aanlegt rondom uw geveltuin.
- Als bewoner plant u de tuin zelf in en moet u deze ook zelf onderhouden. Er mogen geen bomen worden aangeplant of boomvormende struiken (d.i. struiken die later bomen gaan worden). Bomen en boomvormers hebben namelijk veel ruimte nodig en kunnen de gevel en de kabels en leidingen beschadigen.
- De huiseigenaar moet akkoord zijn met de aanleg, vooral als u zelfhechtende klimplanten wilt aanplanten of een latwerk aan de gevel wilt bevestigen.
- In een enkel geval kan het gebeuren dat de gemeente werkzaamheden moet verrichten aan kabels en leidingen die onder uw geveltuin liggen. Uw geveltuin kan in zo'n geval beschadigd raken of tijdelijk worden verwijderd. De gemeente kan daarvoor helaas geen verantwoordelijkheid dragen.

Afwijkende situatie in Leidsche Rijn

In Leidsche Rijn is geen sprake is van 30x30 stoeptegels. Het meest gebruikt zijn hier klinkers van kleiner formaat (20x20 cm) doorgaans gestraat in een ruitverband en klinkers (van 20x10 cm) gestraat in keperverband (zie de tekening in de bijlage). Als u de klinkers eruit haalt ontstaat een zigzag-vorm waarbinnen de geveltuin kan worden ingericht. Als u een rechte rand langs uw geveltuintje wilt hebben kunt u op de wijkpost de losse klinkers inruilen voor een zgn. 'bisschopsmuts' die de zigzagvorm tussen de klinkers opvult tot een rechte lijn.

Tips voor onderhoud

- Langs een gevel blijft het vrij droog. Geeft de tuin daarom regelmatig water.
- Af en toe bemesten kan geen kwaad en het weghalen van dode bladeren van de takken bevordert de groei.
- Let bij de aanschaf van planten op de plaats waar ze het liefst staan. Sommige planten staan liever in de zon en andere juist in de schaduw.
- Snoei snelle groeiers op tijd om te voorkomen dat ze bij voorbeeld in de goot groeien of voetgangers hinderen.
- Snoei in de winter of in het vroege voorjaar nadat de bessen zijn opgegeten door vogels en voordat de vogels gaan broeden (half maart).

² Met de vaststelling van deze nieuwe spelregels komen alle voorgaande regelingen en afspraken te vervallen.

- Probeer de geveltuin zoveel mogelijk zijn natuurlijke gang te laten gaan. Vogels houden van dichte struiken en insecten overwinteren tussen dode blaadjes en takken.

Tips voor de keuze van planten

Een geveltuin op het zuiden vraagt om andere planten dan een tuin op het noorden. De voorbeelden van planten komen van nature in Nederland voor. Ook is er aandacht voor struiken en planten die vogels, vlinder of insecten aantrekken. Struiken met bessen trekken vogels aan. Ook kunt u heel goed éénjarige planten (viooltjes, fuchsia) en bollen (krokus, narcis) en stokrozen.

Planten waar vlinders op afkomen

Goede vlinderplanten zijn planten met veel nectar in de bloem, de planten moeten bij voorkeur op een beschutte plaats staan, liefst op de zuid-gevel in verband met de warmte die vlinders nodig hebben om te kunnen vliegen. Onderstaande planten staan graag in de zon.

- Marjolijn en tijm, bloeit in de zomer, ook lekker in de keuken
- Lavendel, bloeit in de zomer
- Sleutelbloem, bloeit in het voorjaar, kleur geel (halfschaduw)
- Herfstaster, bloeit in de herfst, kleur lila-blauw
- Beemdkroon, bloeit in de zomer, kleur lila
- Koninginnekruid, bloeit in de zomer, kleur lichtpaars
- Hysop, bloeit in de zomer en nazomer, kleur blauw

Planten waar bijen en hommels op afkomen

Hommels en bijen komen op nectar af, daarnaast selecteren ze bloemen op kleur.

- Veldsalie, kleur blauw-paars
- Struikklimop, bloeit in het najaar en biedt voedsel aan late vlinders, hommels en bijen.
- Echte koekoeksbloem, kleur lichtpaars/lila
- Grasklokje, kleur blauw
- Vingerhoedskruid, diverse kleuren
- Stokroos, diverse kleuren

Struiken waar vogels op afkomen

Struiken met bessen trekken vogels (merels, lijsters), de vogels voorkomen ook dat er te veel slakken in de geveltuin komen.

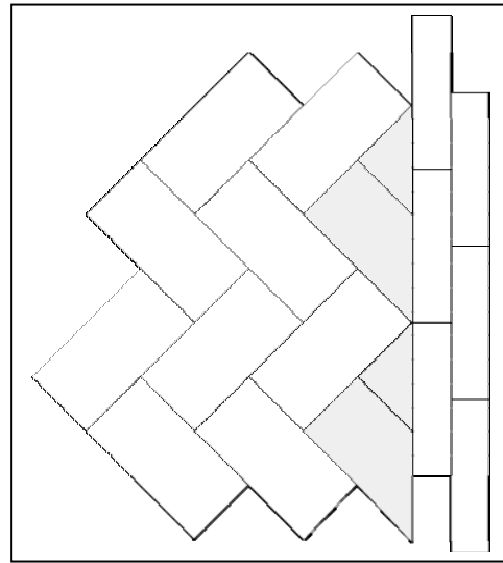
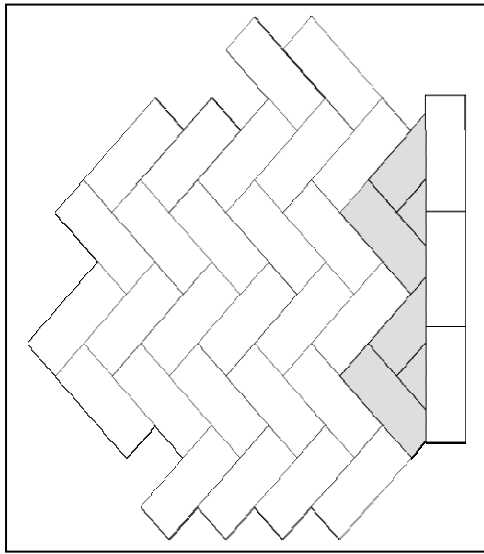
- Klimop, klimt langs de gevel en kan eventueel in de (half-)schaduw staan, bloeit van september tot december, kleuren geel-groen
- Kamperfoelie, klimplant vraagt een beetje steun, kan overal staan, bloeit eind mei, kleuren wit, geel of roze.
- Hulst, kan in de schaduw staan, en bloeit van mei tot juni, kleur wit.

Foto: Beemdkroon

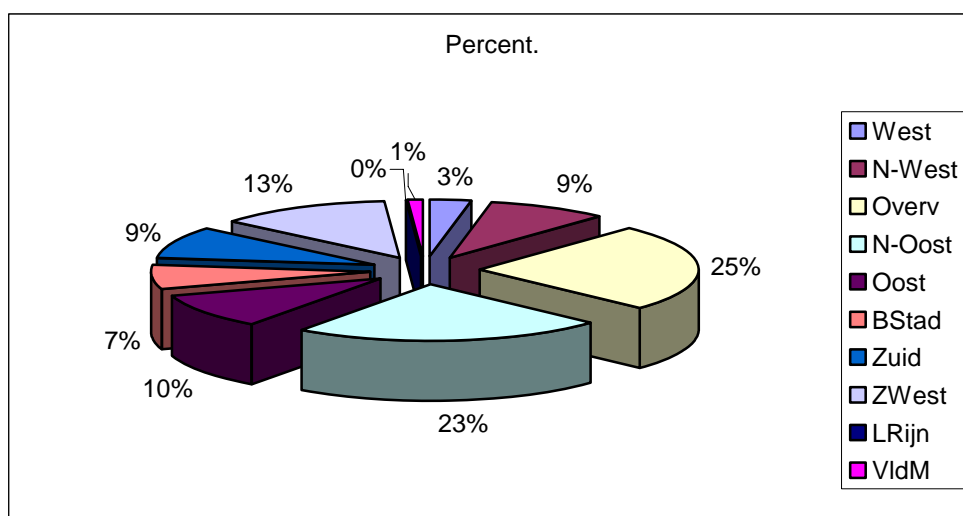
Bijlage A: Leidsche Rijn, straatwerk klinkers in keperverband

Bijlage 3: Verdeling van zelfbeheercontracten over de wijken

Wijk	Wijknr	Aantal en percentage zelfbeheercontracten	
		Aantal:	Percent.
West	1	17	3%
N-West	2	54	9%
Overv	3	152	25%
N-Oost	4	135	23%
Oost	5	62	10%
BStad	6	39	7%
Zuid	7	56	9%
ZWest	8	75	13%
LRijn	9	3	0%
VldM	10	7	1%
LandGd		1	0%
Totaal:		601	100%

Bijlage 4: Actualisering overeenkomst inzake zelfbeheer

Overeenkomst inzake zelfbeheer van(in te vullen: adres of object)

De ondergetekenden:

De gemeente Utrecht, vertegenwoordigd door, gebiedsbeheerder van de Stadswerken, afdeling Beheer en Onderhoud, hierna te noemen: de gemeente

en:

het bestuur van (organisatie)....., vertegenwoordigd door,
(functie) van deze organisatie, hierna te noemen: de organisatie,
zijn het volgende overeengekomen:

(Organisatie) wil het terrein (zoals aangegeven op de bijgevoegde situatietekening) in beheer hebben en onderhouden en de gemeente heeft hiertegen geen bezwaar.

1. De gemeente draagt het beheer en onderhoud van het terrein over aan de organisatie onder de noemer van zelfbeheer; er is geen sprake van bruikleen.
2. De organisatie aanvaardt het terrein in de staat waarin het zich bij de ondertekening van deze overeenkomst bevindt.
3. De organisatie zorgt voor de looptijd van deze overeenkomst dat het terrein goed wordt onderhouden door:
 - a. dagelijks onderhoud aan het terrein te verrichten inclusief de daarop/daarin aanwezige struiken.
 - b. verrichten van klein onderhoud aan het terrein als: maaien, verwijderen van afval, uitvullen van gaten, bijzaaien.
 - c. bestrijding van ziekten en plagen in het groen. Bestrijding mag uitsluitend met milieuvriendelijke bestrijdingsmiddelen. Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is verboden.
4. De gemeente verplicht zich tot het verlenen van ondersteunende activiteiten voor beheer en onderhoud. Deze activiteiten staan genoemd in een bijlage.
5. Het terrein behoudt een openbaar karakter. Het aanbrengen van verhardingen, opstallen, hekwerken of andere vormen van afscheidingen en bijvoorbeeld het plaatsen van speelwerktuigen is niet toegestaan tenzij de gemeente hiervoor toestemming heeft gegeven. Dit geldt ook voor het verwijderen van bomen, hekken etc., die zich in/op het terrein bevinden.
6. De gemeente kan de organisatie wijzen op nalatigheid in onderhoud en beheer en te kennen geven dat dit alsnog moet worden uitgevoerd. Indien de organisatie dit niet of niet goed uitvoert, kan de gemeente dit zelf uitvoeren voor rekening van de organisatie dan wel het zelfbeheercontract opzeggen en het terrein terugnemen.
7. Indien de gemeente het terrein zelf weer nodig heeft (herinrichtingen e.d.) kan de gemeente het terrein terugvorderen zonder opgaaf van redenen en zonder de verplichting om een ander terrein in zelfbeheer ter beschikking te stellen.
8. a. Deze overeenkomst wordt aangegaan voor bepaalde tijd, te rekenen vanafmet een looptijd van (3 tot 5) jaar tot,
b. Bij tussentijdse opzegging wordt, spoedeisende gevallen uitgezonderd, door partijen een opzegtermijn van drie maanden in acht genomen.
De opzegging dient schriftelijk te geschieden.
c. Het terrein wordt teruggegeven in de toestand waarin het door de gemeente is verstrekt met in acht nemen van de wijzigingen waarvoor de gemeente schriftelijk toestemming heeft gegeven.
9. Voorts komen partijen overeen: (zie bijlage)

Aldus in tweevoud opgemaakt en ondertekend te Utrecht d.d.

Namens de gemeente

Namens de organisatie

Gemeente Utrecht

Bijlagen die deel uitmaken van deze overeenkomst:

- terreintekening
- ondersteunende activiteiten van de gemeente
- anders, n.l.